

Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2025, o tvorbe, ochrane a údržbe verejnej zelene v meste Tvrdošín

Návrh VZN:

- vyvesený na úradnej tabuli obce / mesta dňa : 08.04.2025
- zverejnený na internetovej adrese mesta dňa : 08.04.2025

Lehota na predloženie pripomienok k návrhu VZN do(včítane): 18.04.2025

Doručené pripomienky: 0

Vyhodnotenie pripomienok k návrhu VZN uskutočnené dňa 21.04.2025

Vyhodnotenie pripomienok k návrhu VZN doručené poslancom dňa 21.04.2025

VZN schválené Mestským zastupiteľstvom v Tvrdošíne dňa 29.04.2025 č. uznesenia: 19/2025

VZN vyvesené na úradnej tabuli obce / mesta Tvrdošín dňa: 30.04.2025

VZN zvesené z úradnej tabule obce / mesta Tvrdošín dňa: 16.05.2025

VZN zverejnené na internetovej stránke mesta dňa: 30.04.2025

VZN nadobúda účinnosť dňom 01.05.2025

Za mesto
Ing. Ivan Šaško

Všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2025, o tvorbe, ochrane a údržbe verejnej zelene v meste Tvrdošín

Mesto Tvrdošín v zmysle § 6 zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších zmien a doplnkov, zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších zmien a doplnkov a Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších zmien a doplnkov

v y d á v a

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Tvrdošín o tvorbe, údržbe a ochrane zelene v meste.

Článok 1

Základné ustanovenie

1. Toto Všeobecne záväzné nariadenie určuje podmienky pri správe a ochrane zelene (ďalej iba „starostlivosť o zeleň“) na území mesta Tvrdošín a mestských častí Krásna Hôrka, Medvedzie, Tvrdošín, Oravice (ďalej iba „mesto“), ako aj povinnosti fyzických osôb a právnických osôb pri jej ochrane.
2. Účelom VZN je chrániť a zveľaďovať životné prostredie na území mesta, ktorého zložkou je aj zeleň, a to stanovením:
 - a) jednotného postupu pri tvorbe, ochrane a starostlivosti o verejnú zeleň a jej súčastí na verejných priestranstvách mesta,
 - b) práv a povinností všetkých subjektov (právnických a fyzických osôb) v procese tvorby, ochrany a starostlivosti o zeleň a jej súčastí na území mesta.
3. Mesto plánuje, určuje rozsah a vykonáva pravidelne výsadbu stromov, ktoré sú súčasťou verejnej zelene na vlastnom území v rozsahu podľa aktuálnych potrieb mesta.

Článok 2

Základné pojmy

1. Na účely tohto VZN sa rozumie:
 - a) **verejnou zeleňou** verejne prístupné plochy zelene v majetku, nájme alebo užívaní mesta Tvrdošín (parky, zeleň námestí a verejných priestranstiev, uličné stromoradia, zeleň obytných súborov, cestná zeleň pri komunikáciách apod.); plocha verejnej zelene je verejnosti voľne prístupná,
 - b) **vyhradenou zeleňou je** zeleň, ktorej užívanie je obmedzené časom alebo druhom návštevníkov; ide o zeleň v areáloch cintorínov, škôl, športových a rekreačných zariadení a pod.,
 - c) **súkromnou zeleňou** plochy zelene vo vlastníctve fyzických osôb a právnických osôb; ide najmä o záhrady rodinných domov, inštitúcií, firiem, hotelov, reštaurácií, zeleň obchodných centier a pod.,
 - d) **plochou zelene** pozemku alebo jeho plošnej časti tvoriaci ucelený a priestorový útvar zelene so samostatným režimom užívania a starostlivosti,

- e) **trávníkom** udržiavaná trávnatá plocha parkového typu so špecifickým spôsobom údržby, založenia a skladbou rastlín, ktorú tvoria prevažne trávy a byliny,
- f) **kvetnatou lúkou** rôznorodá zmes tráv, bylín a kvetín,
- g) **živými prvkami zelene** sú stromy, kry a byliny vo všetkých ich vývinových štádiách a ich spoločenstvá,
- h) **drevinou** je strom alebo ker vrátane jeho koreňovej sústavy rastúci jednotlivo alebo v skupinách mimo lesného pôdneho fondu,
- i) **stromom** je drevina s diferencovanou stonkou, v dolnej časti vytvárajúca priamy nerozkonárený kmeň, ktorý v hornej časti prechádza do rozkonárenej koruny,
- j) **krom** je drevina s rozkonárenou stonkou spravidla už od bázy,
- k) **bylinou** je rastová forma rastliny s nedrevnatejúcou stonkou,
- l) **inváznymi druhmi rastlín** nepôvodné druhy rastlín, ktoré sa samovoľne šíria a vytláčajú pôvodné druhy z ich prirodzených biotopov a znižujú biologickú rozmanitosť a sú uvedené v Zozname invázných druhov rastlín v osobitnom predpise²⁾,
- m) **koreňovou zónou stromu** priestor pôdneho profilu plošne vymedzený okrajovou líniou koruny stromu a rozšírený o 1,5 m. Zásahy vykonávané v priestore koreňovej zóny priamo ovplyvňujú stav a perspektívu stromu na stanovišti,
- n) **chráneným koreňovým priestorom** súčasťou koreňovej zóny stromu. Predstavuje ho kruhová plocha s polomerom rovnajúcim sa štvornásobku obvodu kmeňa vo výške 1,3 m nad povrchom, najmenej však 2,5 m,
- o) **vonkajším vzhľadom drevín** je veľkosť, tvar, obrys koruny, charakter rastu, vetvenia, olistenia, farba a textúra jednotlivých morfológických častí dreviny, ktoré sú charakteristické pre jej druh,
- p) **neživými prvkami zelene sú:**
 - 1) prvky, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť živých prvkov zelene ako pôdny substrát, mulčovací materiál, opory, držiaky a konštrukcie na vedenie rastlín, bezpečnostné väzby stromov apod.
 - 2) konštrukčné prvky ako chodníky, schody, múriky a oporné múry, oplotenia, vodné prvky,
 - 3) prvky drobnej architektúry (prenosné alebo stabilné) ako napríklad lavičky, zariadenia detských ihrísk, koše na odpadky a pod. a dekoratívne prvky ako sochy, solitérne kamene a pod.,
 - 4) technologické prvky – prvky závlahových systémov a systémov osvetlenia,
 - 5) terénne modelácie,
- q) **oprávneným užívateľom** pozemku vo vlastníctve mesta, alebo vo vlastníctve alebo správe mestskej časti, na ktorom sa nachádza verejná zeleň fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tento pozemok užíva na základe právnych predpisov, najmä na základe zmlúv, alebo na základe rozhodnutí verejnej správy.

Článok 3

Kategórie zelene

1. Zeleň sa člení na nasledujúce kategórie:
 - a) parky,
 - b) menšie parkovo upravené plochy,

- c) zeleň námestí a iných mestských verejných priestranstiev,
- d) uličné stromoradia,
- e) zeleň obytných súborov, ktorou je zeleň v okolí bytových domov a obytných súborov, najmä zeleň vnútroblokov a uličná zeleň,
- f) zeleň pri rodinných domoch, ktorou je zeleň v predzáhradkách a v záhradách rodinných domov,
- g) zeleň občianskej vybavenosti, ktorou je zeleň na pozemkoch občianskej vybavenosti (školské areály, zdravotnícke strediská, maloobchodné zariadenia, obchodné centrá, čerpacie stanice pohonných hmôt, kultúrne stredisko, zariadenia pre seniorov, administratívne budovy verejnej správy a pod.),
- h) zeleň kultových zariadení, ktorou sú:
 - 1) cintoríny a pohrebiská, areály domov smútku,
 - 2) zeleň cirkevných areálov, najmä kostolov, kaplniek a pod.
- i) zeleň zvláštneho určenia, ktorou sú:
 - 1) sprievodná, izolačná a cestná zeleň pozdĺž komunikácií,
 - 2) sprievodná zeleň vodných tokov,
 - 3) sprievodná zeleň železničných tratí,
 - 4) izolačná zeleň pri výrobných zariadeniach,
 - 5) záhradkárske osady.
- j) porasty, ktorými sú samovoľne vzniknuté porasty rastlín na neupravenom teréne alebo upravených, ale neudržiavaných plochách, väčšinou v rumoviskových spoločenstvách,
- k) krajinná zeleň, ktorou je prevažne voľne rastúca zeleň prírodného charakteru mimo plochy lesa, bez sadovníckych úprav.

Článok 4

Všeobecné ustanovenia starostlivosti o verejnú zeleň

1. Starostlivosťou o verejnú zeleň sa rozumie nepretržitý proces, ktorý vedie k zachovaniu a zlepšeniu ekologických, estetických a spoločenských funkcií zelene v urbanizovanom prostredí.
2. Starostlivosť o verejnú zeleň zahŕňa najmä tieto činnosti:
 - a) evidencia verejnej zelene (evidovanie, vyhodnocovanie a aktualizovanie údajov o stave verejnej zelene),
 - b) tvorba verejnej zelene (zabezpečovanie územno-plánovacích podkladov a dokumentácií, účasť na stavebnom povolení konaní, vydávanie stanovísk k územno-plánovacej, stavebnej alebo inej činnosti a ku kolaudácii stavieb dotýkajúcich sa verejnej zelene, spoluprácu s orgánmi ochrany prírody a krajiny, štátnej správy, neziskovými organizáciami, samosprávami, spravovateľmi plôch zelene pri stavebnej činnosti),
 - c) prosperita verejnej zelene,
 - d) ochrana verejnej zelene,
 - e) zakladanie novej verejnej zelene.
3. Starostlivosť o verejnú zeleň zabezpečuje vlastník, právnická osoba poverená správou verejnej zelene (ďalej len „správca zelene“) alebo oprávnený užívateľ pozemku.

Článok 5

Tvorba verejnej zelene

1. Verejnú zeleň je nutné vytvárať v rozsahu nevyhnutnom pre zabezpečenie zdravotne neškodného a esteticky vyváženého životného prostredia a potrieb ekologickej stability územia na plochách na to určených, prípadne na iných vhodných plochách. Pri tvorbe verejnej zelene je bezpodmienečne nutné rešpektovať existujúce prírodné útvary vrátane modelácie terénu, vodných plôch, existujúcich prirodzených ekosystémov, ako aj nároky jednotlivých drevín a rôznorodosť biotopov.
2. Tvorba (projektovanie), výsadba a údržba verejnej zelene sa riadi zásadami záhradnej a krajinnej architektúry, právnymi predpismi orgánov ochrany prírody a krajiny, existujúcimi STN (sadovnicke normy) a arboristickými štandardami, stanoviskom pamiatkového úradu a stanoviskom alebo rozhodnutím cestného správneho orgánu a zároveň rešpektuje ochranné pásma inžinierskych sietí a požiadavky na racionálnu údržbu a ochranu. Tvorba zelene je povinnou súčasťou investičnej činnosti, ktorá sa zelene akýmkoľvek spôsobom dotýka, pričom musí rešpektovať existujúcu zeleň.
3. Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má záujem o výsadbu živých prvkov zelene na plochách verejnej zelene, je povinná pri výstavbe úzko spolupracovať s príslušným odborným oddelením mesta a prerokovať s ním všetky stupne projektovej dokumentácie. Zároveň je povinná rešpektovať podmienky vlastníka pozemku, na ktorom sa nachádza verejná zeleň formulované v jeho písomnom súhlase na výsadbu. V prípade, ak je pozemok vrátane verejnej zelene, alebo verejná zeleň zverená do správy správcu, vlastník pozemku si za účelom vydania písomného súhlasu vyžiada k tomuto stanovisko správcu zelene.
4. V prípade trvalého zabratia verejnej zelene je každá fyzická osoba alebo právnická osoba zaberajúca verejnú zeleň povinná v lokalite určenej vlastníkom pozemku, na ktorom sa zaberaná verejná zeleň nachádza, zriadiť novú zeleň, najmenej v rozsahu zodpovedajúcom ploche zabranej zelene v lokalite určenej vlastníkom, resp. správcom zelene. V prípade, ak je v určenej lokalite pozemok alebo verejná zeleň zverená do správy správcu, vlastník pozemku si vyžiada k predmetnému stanovisko správcu zelene.

Článok 6

Údržba verejnej zelene

1. Údržba verejnej zelene je cieľavedomá činnosť zameraná na udržiavanie zelene vo vyhovujúcom stave tak, aby mohla plniť svoje funkcie v urbanizovanom prostredí.
2. Plánovaná a pravidelná údržba verejnej zelene musí vytvárať podmienky pre optimálny rast a vývoj zelene. Údržba zelene prebieha nepretržite a riadi sa ekologickými, urbanistickými, estetickými, a bezpečnostnými zásadami.
3. Vlastník, oprávnený užívateľ alebo správca zelene je povinný zabezpečovať celoročnú odbornú údržbu verejnej zelene, jej ošetrovanie a obnovu na vlastné náklady tak, aby spĺňala kvalitatívne, funkčné a estetické požiadavky na ňu kladené.

4. Ak vlastník, oprávnený užívateľ alebo správca zelene neudržiava pozemok v súlade s týmto VZN, mesto ho vyzve na vykonanie nápravy a na odstránenie nedostatkov v určenej lehote písomnou formou.
5. Údržbou verejnej zelene sa rozumie najmä:
 - a) udržiavanie čistoty na plochách verejnej zelene, vyprázdňovanie a údržba odpadkových košov osadených vo verejnej zelene,
 - b) kosenie plôch verejnej zelene a ich vyhrabávanie
 - c) odstraňovanie pokosenej trávy z verejnej zelene, konárov kríkov a stromov po reze,
 - d) kosenie kvetných lúk a ich vyhrabávanie –kosenie kvetnatých lúk, závisí od druhového zloženia lúky a od ich životných nárokov. Kvetnatá lúka sa zväčša kosí 1 až 3 krát za rok. Vo vegetačnom období sa nikdy nekosí celá plocha jednorazovo, prebieha tzv. mozaikové kosenie,
 - e) odburiňovanie, prevzdušňovanie, hnojenie a polievanie verejnej zelene,
 - f) zabezpečenie údržby drevín, hlavne rezy výchovné, udržiavacie, stabilizačné a tvarovacie,
 - g) zabezpečenie ochrany proti škodcom, parazitom a chorobám,
 - h) zabezpečenie pravidelnej údržby sadovnícky neupravených plôch a zanechanie týchto plôch v nezaburinenom stave,
 - i) zabezpečenie údržby neživých prvkov verejnej zelene, čím sa rozumie zabezpečovanie nutnej opravy, obnovy náterov, výmena poškodených prvkov, prípadne výmena celého poškodeného zariadenia,
 - j) zabezpečenie revitalizácie existujúcej verejnej zelene a výsadby novej verejnej zelene,
 - k) odstránenie suchých a poškodených stromov a krov, pňov po výrube,
 - l) zrovnanie terénnych nerovností po stavebných prácach alebo hlodavcoch a obnova porastu.

Článok 7

Ochrana verejnej zelene

1. Ochrana verejnej zelene je komplexná činnosť zameraná na udržanie všetkých jej funkcií v urbanizovanom prostredí, v súlade s princípom trvalej udržateľnosti. Cieľom ochrany verejnej zelene je predchádzanie vplyvom a zásahom, ktoré ohrozujú, poškodzujú alebo ničia stav, podmienky rastu a vývoja verejnej zelene.
2. Cieľom ochrany verejnej zelene je najmä zamedziť:
 - a) mechanickému, chemickému a inému poškodzovaniu verejnej zelene,
 - b) zmenám životných podmienok verejnej zelene (zmenšovanie a obmedzovanie adekvátneho a kvalitatívne dostačujúceho výsadbového priestoru pre drevinu a jej koreňový systém s ohľadom na nároky daného druhu, štruktúry pôdy, vodného režimu, chemického zloženia pôdy a pod.),
 - c) neopodstatnenej a neodôvodnenej likvidácii verejnej zelene.
3. Pri užívaní verejnej zelene je povinnosťou každého, vyvarovať sa všetkého, čo by viedlo k jej poškodeniu.
4. Na účely tohto VZN sa za poškodenie verejnej zelene považuje najmä:
 - a) odcudzovanie, ničenie, trhanie, lámanie, neodborné orezávanie alebo iné poškodzovanie rastlín –bylín a drevín vo všetkých vývojových štádiách,

- b) porušovanie pôdneho krytu, zmeny životných podmienok verejnej zelene, vykonávanie terénnych úprav a úprav verejnej zelene bez povolenia vlastníka, resp. správcu zelene,
- c) poškodzovanie a neoprávnené premiestňovanie neživých prvkov verejnej zelene,
- d) znečisťovanie plochy verejnej zelene odpadkami, ohorkami z cigariet a inými nečistotami,
- e) poškodzovanie verejnej zelene domácimi zvieratami,
- f) umiestňovanie predajných stánkov, informačných a reklamných zariadení, mimo plôch k tomu určených na základe súhlasu príslušného odborného oddelenia mesta alebo rozhodnutím príslušného orgánu,
- g) vyšliapávanie chodníkov vo verejnej zeleni,
- h) zakladanie ohňa a vypaľovanie trávneho porastu,
- i) parkovanie motorových vozidiel na plochách verejnej zelene,
- j) svojvoľné vysádzanie živých a umiestňovanie neživých prvkov zelene do plôch verejnej zelene bez predchádzajúceho písomného súhlasu vlastníka pozemku, resp. správcu zelene.

Článok 8

Všeobecné ustanovenia o ochrane drevín

1. Ochrana drevín na účely tohto VZN je komplexná činnosť zameraná na udržanie a zlepšovanie zdravotného stavu drevín, celkového vonkajšieho vzhľadu drevín a na odstránenie následkov ich poškodenia tak, aby dreviny mohli plniť svoje funkcie.
2. Pri výrube drevín ako súčasť verejnej zelene pri bytových domoch na základe požiadavky obyvateľov musí byť k žiadosti o vydanie súhlasu vlastníka pozemku s výrubom dreviny doložené stanovisko dotknutých občanov, susedov.
3. Na účely tohto VZN sa poškodzovaním drevín rozumie:
 - a) poškodzovanie a ničenie dreviny a jej koreňového systému mechanicky, chemicky prípadne akýmkoľvek iným spôsobom, za poškodenie sa považuje aj každý neoprávnený a neodborný zásah rezom, lámanie či tvarovanie koruny, zásah do koreňovej sústavy dreviny,
 - b) akákoľvek činnosť v chránenom koreňovom priestore, vrátane ukladania materiálov, umiestňovania zariadení, vjazd, státie a trasovanie stavebných mechanizmov, výkopovej činnosti, navážky, pripevňovanie a umiestňovanie akýchkoľvek predmetov, alebo zariadení na dreviny okrem predmetov, na pripevnenie ktorých dal správca zelene súhlas,
 - c) vykonávanie akýchkoľvek iných zásahov alebo činností, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú zdravotný stav a celkový vonkajší vzhľad drevín,
 - d) pohyb dopravných prostriedkov a iných ťažkých mechanizmov v koreňovej zóne stromov,
 - e) umiestňovanie dočasných stavieb (letné terasy, reklamné stany, prístrešky a pod.,
 - f) koreňovej zóne stromov.
 - g) Pri zistení výsadby v rozpore s ustanoveniami tohto VZN, môže mesto takto vysadenú zeleň, na náklady zodpovednej osoby za takúto výsadbu, odstrániť.

Článok 9

Povinnosti investora pri projektovej, stavebnej alebo inej činnosti na plochách zelene a pri zásahoch do zelene mesta

1. Projektanti, obstarávatelia (investori), stavebníci a ostatné fyzické osoby alebo právnické osoby, vykonávajúce akúkoľvek činnosť, ktorou sa mení spôsob využitia plôch zelene, sú povinní dbať a riadiť sa podľa ustanovení tohto VZN, Územného plánu mesta Tvrdošín a ostatných právnych predpisov vo veci ochrany prírody a krajiny.
2. Projektová dokumentácia záhradných a krajinných úprav musí pri návrhu výsadby zelene a realizácii príslušenstva zelene rešpektovať ochranné pásma existujúcich rozvodov inžinierskych sietí, ciest a dráh.
3. Pri vykonávaní stavebnej, prevádzkovej alebo inej činnosti na plochách zelene a tiež na plochách majúcej spoločnú hranicu s plochami zelene alebo na plochách inak dotknutých týmito činnosťami, sú obstarávatelia (investori), stavebníci a fyzické osoby alebo právnické osoby vykonávajúce tieto činnosti povinní:
 - a) predchádzať poškodeniu a ničeniu okrasných drevín, rastlín a príslušenstva na plochách zelene (napr. formou debnenia kmeňov, vyviazania konárov, podkopávania koreňovej sústavy),
 - b) po ukončení stavebnej alebo inej činnosti obnoviť poškodené alebo zničené plochy a prvky zelene a odovzdať ich správcovi zelene preberacím protokolom,
 - c) po odkrytí koreňovej sústavy drevín vykonať opatrenia zamedzujúce vysychaniu koreňov (zakrytie, zaliatie),
 - d) investor stavby, ktorej súčasťou sú sadovnícke úpravy, je povinný zabezpečiť z dotknutých plôch zelene odstránenie všetkého odpadu,
 - e) investor stavby spevnených plôch na verejnom priestranstve, na ktorých je plánovaná výsadba stromov, je povinný ponechať výsadbové plochy podľa biologických požiadaviek výsadbového materiálu,

Článok 10

Kontrola a sankcie

1. Kontrolu dodržiavania tohto Všeobecne záväzného nariadenia vykonávajú:
 - a) primátor mesta,
 - b) mestská polícia v Tvrdošín
 - c) poverení zamestnanci Mestského úradu v Tvrdošíne,
 - d) poslanci Mestského zastupiteľstva v Tvrdošíne v rozsahu svojich právomocí.
2. Za porušenie povinností uložených týmto VZN môže mesto uložiť sankcie podľa osobitných predpisov.

Článok 11

Záverečné ustanovenia

1. Toto všeobecne záväzné nariadenie je schválené na 19. zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Tvrdošíne dňa 29. 04. 2025, uznesením č. 19. Platnosť a účinnosť nadobúda 01. 05. 2025

V Tvrdošíne 29. 04. 2025

Ing. Ivan Šaško
primátor mesta Tvrdošín